

STAVKE RAČUNA

Potrebno je imati na umu da se kod odabira najpovoljnijeg opskrbljivača u obzir uzmu svi tarifni elementi koje opskrbljivač naplaćuje (trošak za električnu energiju u doba višeg tarifnog razdoblja, nižeg tarifnog razdoblja, trošak za angažiranu snagu i slično) prema referentnoj potrošnji i ponuđenim jediničnim cijenama. Tek tada je moguće donijeti odluku o ekonomski najpovoljnijoj ponudi.

Zbog specifičnosti elektroenergetskog sustava kod naplate električne energije javljaju se stavke (tarifni elementi) koje nema kod drugih energenata te ih je potrebno pobliže objasniti. Ključne stavke na računima za električnu energiju dane su donjim opisom.

1. Broj obračunskog mjesta predstavlja oznaku mjesta potrošnje i mjerenja električne energije te predstavlja identifikacijski broj u bazama podataka. Broj obračunskog mjesta dodjeljuje HEP ODS za svaku lokaciju zasebno te predstavlja šesteroznamenasti broj.

2. Broj brojila označava dodijeljeni broj od strane HEP ODS-a brojilu na lokaciji. Zamjenom brojila mijenja se i broj brojila (vezano uz brojilo, a ne lokaciju).

3. Električna energija u višem (dnevnom) tarifnom razdoblju, mjerne jedinice kWh. Ovaj tarifni element predstavlja utrošenu količinu energije u specifičnom vremenskom periodu dana. Za vrijeme zimskog računanja vremena odnosi se na preuzetu energiju između 7 sati i 21 sat. Za vrijeme ljetnog računanja vremena odnosi se na preuzetu energiju između 8 sati i 22 sata. Navedeno je slično kao i kod drugih energenata ali uz pojašnjeno vremensko ograničenje.

4. Električna energija u nižem (noćnom) tarifnom razdoblju, mjerne jedinice kWh. Ovaj tarifni element predstavlja utrošenu količinu energije u specifičnom vremenskom periodu dana. Za vrijeme zimskog računanja vremena odnosi se na preuzetu energiju između 21 sat i 7 sati. Za vrijeme ljetnog računanja vremena odnosi se na preuzetu energiju između 22 sata i 8 sati.

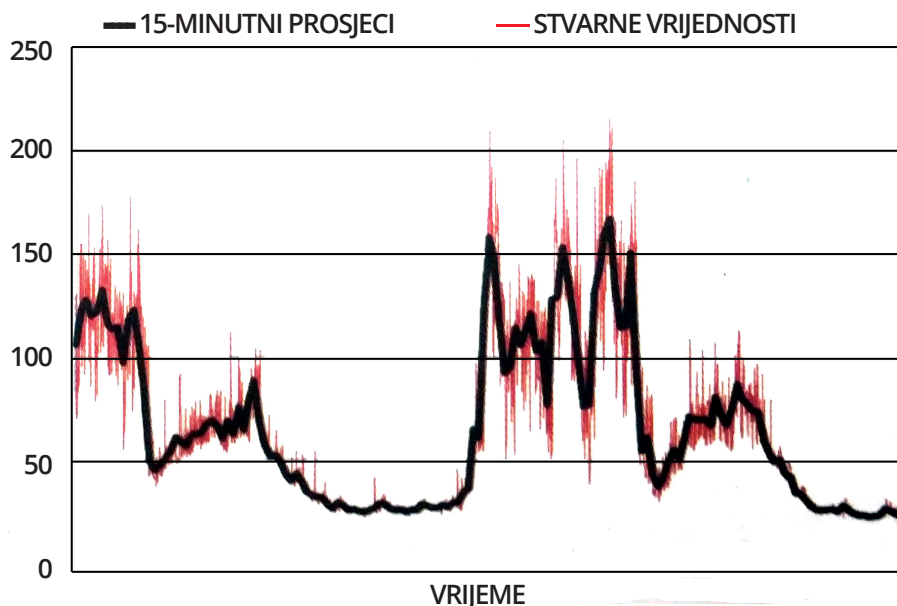
Uvođenje zasebnog mjerenja utrošene količine električne energije u dnevnim i noćnim satima posljedica je razlika u proizvodnoj cijeni električne energije, gdje se u vrijeme noćnih sati i činjenično manjih potreba kupaca koriste proizvodni kapaciteti niskog specifičnog troška poput hidroelektrana. Zasebnim mjerenjem u kombinaciji sa nižim jediničnim cijenama želi se stimulirati kupce da koriste sva moguća trošila u noćnim satima kada ima dovoljno električne energije u sustavu po niskim proizvodnim cijenama.

5. Električna energija u jedinstvenom tarifnom razdoblju, mjerne jedinice kWh. Ovaj tarifni element predstavlja utrošenu količinu energije nevezano za vremenski period dana i identičan je mjerenjima kao i kod drugih energenata.

6. Prekomjerno preuzeta jalova energija, mjerne jedinice kVArh. Većina trošila električne energije uz radnu komponentu (prethodne točke, mjerne jedinice kWh) u svom radu ili proizvode ili preuzimaju i jalovu komponentu. To znači da je valni oblik struje pomaknut u vremenu u odnosu na valni oblik napona. Induktivni tereti (elektromotori, fluorescentna rasvjeta i slično) traže jalovu snagu, kapacitivni tereti (većinom elektronički uređaji poput novijih računala, fotokopirnih uređaja, LED rasvjeta i slično) proizvode jalovu snagu. Jalova snaga opterećuje električne vodove, transformatore, razvodne ormare potrošača i elektroprivrede, te na taj način umanjuje njihov kapacitet iskoristivost.

Budući da dolazi do gubitka pri prijenosu električne energije jalova energija se može naplaćivati kupcima, i to specifično kupcima kategorije poduzetništvo. Naime kako većina trošila zahtjeva i jalovu komponentu, dio preuzete/odaslane jalove energije se tolerira dok se kod većih vrijednosti od dopuštenih naplaćuju penali. Naplatu vrši isključivo HEP ODS po principu da se ne naplaćuje jalova energija do iznosa od 33 % utrošene radne električne energije, a na mogući preostali iznos naplaćuju penali. Iz navedenog je i jasan naziv tarifnog elementa kao prekomjerno preuzeta jalova energija. Zaključno, gotovo svi kupci preuzimaju jalovu energiju iz mreže, ili je šalju u mrežu, dok se naplata vrši samo onima koji prelaze jasno određene granice. Kako se u konačnici radi o penalima trošak prekomjerno preuzete jalove energije treba riješiti čim se za to stvore financijski i tehnički uvjeti.

7. Angažirana snaga u doba višeg tarifnog razdoblja, mjerne jedinice kW. Kod dijela kupaca HEP ODS vrši kontinuirana mjerenja električne snage. Vrijednosti se mjere u 15-minutnim vremenskim intervalima iz kojih se dobivaju prosječne vrijednosti. Najveća ostvarena vrijednost 15-minutnog prosjeka u mjesec dana predstavlja angažiranu snagu. Navedena vrijednost se zaokružuje na prvi cijeli broj.

Slika 1: Primjer razlike trenutnih vrijednosti angažirane snage i 15-minutnih prosjeka koje registrira HEP ODS.

8. Naknada za mjernu uslugu (mrežarina) koju naplaćuje HEP ODS na mjesečnoj bazi, a predstavlja naplatu troška prikupljanja i obrade mjernih podataka sa mjernog mjesta (brojila).

9. Opskrbna naknada obuhvaća troškove prihvata i obrade obračunskih podataka, obračuna pojedinih naknada određenih posebnim zakonima, slanja računa za električnu energiju, izdavanja preslika računa za električnu energiju, slanja aktualnih informacija, pristupa informacijama putem besplatnog telefona Opskrbljivača, a u iznosu sukladno odluci Uprave Opskrbljivača dostupnoj na internetskoj stranici Opskrbljivača. Opskrbna naknada zaračunava se Kupcu mjesečno u sklopu svakog pojedinog računa. Radi izbjegavanja dvojbi, Opskrbna naknada ne predstavlja naknadu za izdavanje računa koju je zabranjeno naplaćivati sukladno Zakonu o zaštiti potrošača.

10. Naknada za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i kogeneracije (OIEIK) koja je vezana za utrošenu količinu radne komponente električne energije kroz koju se prikupljaju financijska sredstva potrebna za isplatu poticajnih cijena proizvođačima iz obnovljivih izvora energije. Ukoliko je odabran opskrbljivač, naknadu naplaćuje on, a ukoliko se radi o tarifnom kupcu HEP ODS.

11. Trošarine za poslovnu uporabu električne energije koja je vezana za utrošenu količinu radne komponente električne energije, naplaćuje ju opskrbljivač ukoliko je odabran, odnosno kod tarifnih kupaca HEP ODS, samo za kategoriju poduzetništvo, te se proslijeđuje u proračun Republike Hrvatske.

12. Zakonske zatezne kamate

Zakonske zatezne kamate se obračunavaju za svako plaćanje koje uslijedi iza ugovorenog roka plaćanja označenog na računu. Obračunata kamata iskazuje se u prvom sljedećem računu iza plaćanja i naplaćuje se prije glavnice u skladu sa Zakonom o obveznim odnosima.

13. Opomene

Sukladno Općim uvjetima za korištenjemreže i opskrbu električnom energijom koje propisuje HERA, čl. 72, 73 i 95, Opskrbljivač može krajnjem kupcu koji nije platio novčanu obvezu u roku dospijeća ispostaviti Opomenu u pisnom obliku. Ukoliko kupac niti nakon Opomene nije podmirio dospelje novčane obveze Opskrbljivaču kao krajnja mjera može se provesti obustava isporuke električne energije.

14. Razlike potrošnje i polugodišnja očitavanja

Korisnicima koji s HEP ODS-om imaju periodično očitavanje brojila, **Opskrbljivač na mjesečnom računu** obračunava procijenjenu potrošnju. HEP ODS svakih 6 mjeseci provodi redovita očitavanja brojila, na temelju čega se radi obračun razlike između procijenjene i stvarno utrošene količine električne energije za proteklo šestomjesečno razdoblje.

U ovom slučaju pored ranije navedenih stavki kao dodatne stavke na računu će se pojaviti stavke:

- Razlika po obračunu Tarifni model Bijeli - viša tarifa - stavka uključuje razliku u obračunu količine kWh za protekli period očitavanja brojila u višoj tarifi
- Razlika po obračunu Tarifni model Bijeli - niža tarifa - stavka uključuje razliku u obračunu količine kWh za protekli period očitavanja brojila u nižoj tarifi
- Razlika po obračunu Tarifni model Plavi - jedinstvena tarifa - stavka uključuje razliku u obračunu količine kWh za protekli period očitavanja brojila

Navedene stavke mogu biti **pozitivne** ili **negativne**, ovisno o tome je li u proteklom periodu obračunata manja ili veća potrošnja električne energije od stvarne potrošnje.

- **Pozitivna stavka** - korisniku je u proteklom periodu obračunata premalena količina kWh (očitanjem brojila je utvrđena veća potrošnja te je korisniku obračunata razlika)

- **Negativna stavka** - korisniku je u proteklom periodu obračunata prevelika količina kWh (očitanjem brojila je utvrđena manja potrošnja, te je korisniku vraćena razlika)

U slučaju razlike po obračunu razlika će se pojaviti i u dijelu korištenja distribucijske i prijenosne mreže.

Porez na dodanu vrijednost naplaćuju i HEP ODS i opskrbljivač na sve tarifne elemente te se prikupljena sredstva proslijeđuju u proračun Republike Hrvatske.

HEP ODS omogućava kupcima da odaberu tarifni model koji najviše odgovara njihovom profilu potrošnje, uvažavajući mrežna pravila i načine priključka na mrežu. Razlikuju se dvije kategorije kupaca - **kućanstvo i poduzetništvo**. Unutar navedenih kategorija kupaca definirano je više tarifnih modela koji se međusobno razlikuju prema tarifnim elementima koji se naplaćuju, jediničnim cijenama i tehničkim uvjetima.

* preuzeto sa mrežne stranice HEP ODS-a i APN brošure